

ยุทธศาสตร์การส่งเสริมจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีม เป็นฐานคณะแพทยศาสตร์

THE PROMOTING STRATEGIES OF TEAM - BASED LEARNING OF FACULTY OF MEDICINE

Received: May 15, 2019

Revised: July 29, 2019

Accepted: July 31, 2019

อรุณี สุวรรณะชญ*

Arune Suvarnajata*

พินสุดา สิริธรังศรี**

Pinsuda Siritharungsri**

ไพฑูรย์ ลินลารัตน์***

Paitoon Sinlarat***

* นักศึกษาปริญญาเอก สาขาสาขาการจัดการการศึกษา วิทยาลัยครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

* Ph.D. Candidate, Doctor of Philosophy Program in Education Management, College of Education Sciences, Dhurakij Pundit University

Email: coloneianny@hotmail.com

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และปริญญาเอก อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการจัดการการศึกษา วิทยาลัยครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

** Assistant Professor and Ph.D., Teacher, Faculty Education Management, College of Education Sciences, Dhurakij Pundit University.

Email: pinsuda@dpu.ac.th

*** ศาสตราจารย์กิตติคุณ และปริญญาเอก อาจารย์อาวุโส สาขาวิชาการจัดการการศึกษา วิทยาลัยครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

*** Emeritus Professor and Ph.D., Senior Teacher, Faculty Education Management, College of Education Sciences, Dhurakij Pundit University.

Email: paitoon@dpu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ เป็นแบบเชิงคุณภาพ วัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานของคณะแพทยศาสตร์ 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการเรียนการสอน และ 3) เสนอยุทธศาสตร์การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารคณะแพทย์ อาจารย์แพทย์ และนักศึกษาแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ 5 แห่ง เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตและผลการศึกษาเอกสาร ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐาน ของคณะแพทยศาสตร์ มี 5 ด้าน 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา 4) ด้านการวิจัยการเรียนการสอน 5) ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน สภาพการเรียนการสอน และปัญหาการเรียนการสอน 1) อาจารย์แพทย์จำนวนจำกัดและมีภาระงานมาก 2) ห้องเรียนของนักศึกษาแพทย์คับแคบ 3) นักศึกษาแพทย์ต้องมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง 4) นักศึกษาแพทย์มีการฝึกงานหลายวิชา 5) อาจารย์แพทย์มีการค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้จำนวนน้อย 6) การพัฒนาสื่อที่มีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ 7) การประเมินผลการดำเนินการไม่ต่อเนื่อง ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน มี 4 ประเด็น 1) ปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานสากล 2) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนและการประเมินผล 3) พัฒนาระบบและกลไกการสร้างเสริมการมีส่วนร่วมการวิจัย 4) ส่งเสริมการบริหารจัดการเครือข่ายโดยใช้ทีมเป็นฐานของคณะแพทยศาสตร์

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐาน คณะแพทยศาสตร์

Abstract

The purposes of this research were 1) to study characteristics of teaching and learning by using team-based learning (TBL) of Faculty of Medicine, 2) to study the current conditions and problems of teaching and learning management by using the TBL and 3) to propose strategies promoting teaching and learning management by using the TBL. Besides, the key informants were administrative committee, medical instructors, and medical students, Faculty of Medicine from five universities. The research instruments were the interview forms, the observation forms and the study result. Furthermore, this research showed that there were 5 elements: 1) The curriculum 2) Teaching and learning management 3) Educational technology 4) Research 5) Evaluation of teaching and learning, State of teaching and learning and teaching and learning problems were as follow: 1) Not enough medical instructors, 2) Confined classroom, 3) Medical students have to study by self – directed study, 4) Medical students have to take many subjects, 5) Medical instructors have to research on teaching and learning by using a team as a small number of bases, 6) The development of instructional media application and 7) Evaluation of teaching and learning were discontinued. There were four strategies in promoting teaching and learning: 1) to develop and improve the learning management process following the international standards; 2) to accelerate the development of information technology systems enhancing the learning atmosphere and the assessment; 3) to develop systems and mechanisms to enhance research participation and the last one was to promote the management of learning networks by using the TBL of Faculty of Medicine.

Keywords: Strategies, Team-based Learning, Faculty of Medicine

บทนำ

การจัดการสอนของคณะแพทยศาสตร์ในประเทศไทย ได้ปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าการนำความรู้มาให้ผู้เรียนจดจำ ผู้สอนมิใช่ผู้มอบความรู้แก่ผู้เรียนแต่เป็นผู้ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ เป็นครูที่เลี้ยงที่อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดวิเคราะห์ การจัดการเรียนการสอนในคณะแพทยศาสตร์ทั่วไปส่วนใหญ่ยังคงใช้การเรียนแบบเดิมเป็นหลัก ให้ความสำคัญกับเนื้อหาวิชาที่มีจำนวนมากเพื่อต้องการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการให้ครอบคลุมในเวลาจำกัด การจัดการเรียนรู้แบบทีม (Team-Based Learning) หรือการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐานซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนรู้อย่างแพร่หลายในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะในสาขาแพทยศาสตร์ โดยเป็นรูปแบบการเรียนรู้เน้นการร่วมมือกันในการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกันเป็นทีม ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล (Huang & Lin, 2017, p. 327) ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนการสอนแบบทีม (Team-Based Learning) หรือการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน เป็นรูปแบบการสอนที่เน้นการร่วมมือกันในการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ การทำงานด้วยกันเป็นทีมเล็ก ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน สมาชิกภายในทีมมีหน้าที่รับผิดชอบและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานช่วยในการพัฒนาทักษะการรู้คิดของผู้เรียนในห้องเรียนขนาดใหญ่ให้มีความรู้ระดับสูงขึ้น การช่วยเหลือทางสังคมสำหรับผู้เรียนที่มีความเสี่ยง สนับสนุนพัฒนาการระหว่างบุคคลและทักษะของทีม และส่งเสริมความกระตือรือร้นของผู้สอน (สิรินารถ จงกลกลาง, 2555: Michaelson, 2004) การจัดการเรียนการสอนแบบทีมสามารถช่วยลดปัญหาจำนวนผู้สอนที่มีจำนวนน้อย ในการเรียนจะแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยประมาณ 5-7 คนต่อกลุ่ม โดยสมาชิกกลุ่มจะมีความรับผิดชอบ ร่วมกันในงานของบุคคลและงานกลุ่ม ผู้เรียนมีการเตรียมตัวล่วงหน้าก่อนเรียนและในขณะที่มีการทำกลุ่มทุกคนจะแสดงความคิดเห็นและป้องกันความคิดเห็นของตนเองในทุกคำถามตามที่บทวนมา มีการประเมินและให้กำลังใจจากสมาชิกในทีม ทำให้เกิดสมรรถนะในการทำงานเป็นทีมที่มีปฏิสัมพันธ์ ที่เหนียวแน่นและยั่งยืน

ส่วนการวางแผนกำหนดยุทธศาสตร์ เป็นการใช้อยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหาการบริหารจัดการการเรียนการสอนของคณะแพทยศาสตร์ อันเนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมและการเมือง การปกครองในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การกำหนดวิธีการดำเนินงานอย่างชัดเจนลงในแผนการดำเนินงานขององค์กรเป็นเรื่องยากลำบาก จึงนิยมใช้อยุทธศาสตร์เป็นวิธีการปฏิบัติงานแทน เพราะมีความยืดหยุ่นมากกว่า(ณัฐพล ลีลาวชิรานนท์, 2555, น.2-10) จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยเห็นเป็นปัญหาสำคัญในการบริหารคณะแพทยศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยต่างๆ จึงดำเนินการวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐาน ของอาจารย์แพทย์ คณะแพทยศาสตร์ เนื่องจากการเรียนการสอนโดยใช้เป็นทีมเป็นฐาน จะประสบความสำเร็จได้ องค์ประกอบที่สำคัญนอกจากนักศึกษาแพทย์แล้ว บุคคลสำคัญมากที่สุด คือ อาจารย์แพทย์ เป็นบุคลากรที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะต้องมีความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบของการจัดการเรียนการสอน ทักษะการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานและการประเมินผลการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (สัณห์สิริ เมืองมาลัย, 2560, น.1) ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาองค์ประกอบสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์มาตรการ และแนวทางการดำเนินการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐาน ของอาจารย์แพทย์ คณะแพทยศาสตร์ เจริญนโยบาย ข้อเสนอแนะ เพื่อวางแผนการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์แพทย์ คณะแพทยศาสตร์ให้มีคุณภาพ เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานของคณะแพทยศาสตร์ ในปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานของคณะแพทยศาสตร์
3. เพื่อเสนอยุทธศาสตร์การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานของคณะแพทยศาสตร์

แนวคิดและวาระธรรมที่เกี่ยข้อง

การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐาน

เนื่องจากการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐาน Team - Based Learning มีเป้าหมายเพื่อสร้างความมั่นใจว่าผู้เรียนได้เรียนรู้ตามหลักของรายวิชา พัฒนาความสามารถด้านการคิด และการแก้ปัญหา เตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานเป็นทีม และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ ดังนั้น ในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานให้ประสบผลสำเร็จต้องยึดหลักดังนี้ (วิทยาลัยบรมราชชนนี นครลำปาง, 2559, น.2-4)

1) มีการจัดทีมอย่างเหมาะสม (Group Formation) คือ แบ่งทีมย่อย ตามทักษะและความสามารถอย่างหลากหลาย กลุ่มละ 7-12 คนและควรเป็นทีมถาวร แนวทางการจัดการเรียนรู้: ร่วมจัดทีมอย่างเป็นทางการในช่วงแรกของกระบวนการเรียนการสอน

2) ความรับผิดชอบ (Accountable) ผู้เรียนต้องมีในเรื่องการเตรียมตัวก่อนเข้าเรียน การช่วยเหลือกันในการทำงานของทีมโดยต้องร่วมรับผิดชอบทั้งในงานส่วนตัวและงานกลุ่ม แนวทางการจัดการเรียนรู้: มอบหมายการศึกษาด้วยตนเองล่วงหน้า หรือจัดให้มีการศึกษาราย เดี่ยวก่อนเข้ากลุ่มเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้

3) คุณภาพการมอบหมายงาน (Assignment Quality) การมอบหมายงานจะต้องเน้นทั้งด้านผล การเรียนรู้ตามเป้าหมายรายวิชาที่ กำหนดไว้และด้านผลจากการทำงานเป็นทีม แนวทางการจัดการเรียนรู้: มอบหมายใบงานที่มีสถานการณ์ซับซ้อน ที่เน้นทั้งเป้าหมายวิชา และกระบวนการกลุ่ม

4) การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Timely feedback) ผู้เรียนจำเป็นต้องได้รับการให้ข้อมูลย้อนกลับ อย่างทันเวลาและสม่ำเสมอ แนวทางการจัดการเรียนรู้: ประเด็นในการให้ข้อมูลย้อนกลับ ควรครอบคลุม ประเด็นสำคัญคือ ครอบคลุมทั้งผลการเรียนรู้และผลของกระบวนการกลุ่ม

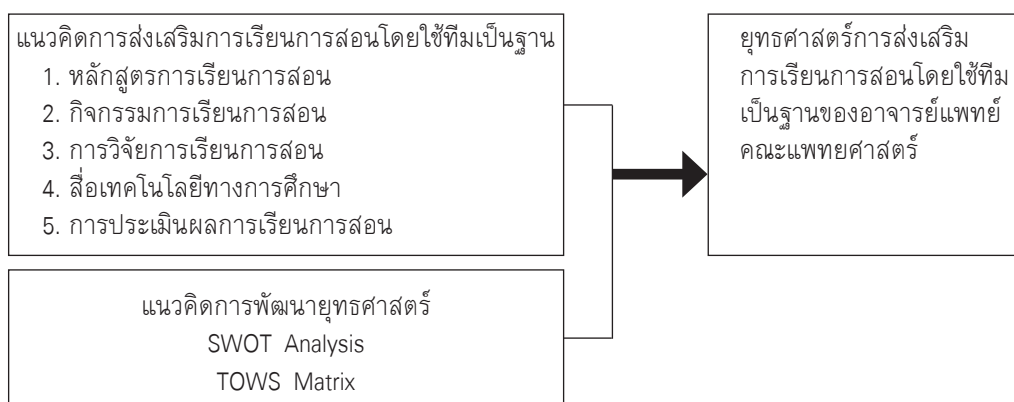
ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐาน คณะแพทยศาสตร์

ยุทธศาสตร์ มีผลต่อการผลักดันองค์การให้ก้าวไปข้างหน้าอย่างถูกทิศทางและมั่นคงเพราะการได้ มาซึ่งยุทธศาสตร์ มีขั้นตอน หลักการที่ละเอียดรอบคอบ ยุทธศาสตร์จึงมีความสำคัญ กล่าวคือ 1) ทำให้เกิดการกำหนดทิศทางองค์การ 2) ทำให้มีการคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์การหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์การ 3) ทำให้องค์การคำนึงถึงผลกระทบทั้งในระยะสั้นและระยะยาวและ 4) มีการมุ่งเน้นผลสำเร็จ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อใช้เป็นเกณฑ์การวัดผลสำเร็จขององค์การมากขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่องค์การจัดทำขึ้นจะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ 3 ขั้นตอนได้แก่

1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) เป็นเครื่องมือในการประเมินสถานการณ์สำหรับองค์การ หรือ โครงการช่วยให้ผู้บริหารสามารถกำหนดจุดแข็ง จุดอ่อนจากสภาพแวดล้อมภายใน โอกาสและ อุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอก ตลอดจนผลกระทบจากปัจจัยต่าง ๆ ต่อการดำเนินงานขององค์การ ในการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม จะต้องมียุทธศาสตร์ที่ควรนำมาพิจารณา 4 ประเด็น ประกอบด้วย 1) Strength (จุดแข็ง) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในว่ามีข้อได้เปรียบ มีจุดเด่นหรือมีจุดแข็งอะไรบ้าง เพื่อที่จะนำมา ใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ 2) Weakness (จุดอ่อน) เป็นการวิเคราะห์ถึงปัจจัยภายในว่ามีข้อเสียเปรียบมีจุดด้อยหรือจุดอ่อนอะไรบ้างที่ควรปรับปรุงหรือจัดให้หมดไป เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ องค์การในอนาคต 3) Opportunity (โอกาส) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก ที่เอื้ออำนวยหรือส่งผล ให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักที่นำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ประกอบด้วย สถานการณ์ทางการเมือง ระบบ เศรษฐกิจ ปัจจัยทางสังคมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและ 4) Threat (อุปสรรค) เป็นการวิเคราะห์ ปัจจัยภายนอก ที่ขัดขวางหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อการทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรต้อง หลีกเลี่ยงหรือต้องปรับตัวตามสถานการณ์เพื่อให้บรรลุได้

สิ่งสำคัญขั้นต่อไปของการกำหนดยุทธศาสตร์ คือการวิเคราะห์เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ (TOWS Matrix) เป็นแนวคิดที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์โดยเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจุดแข็งกับโอกาส จุดแข็งกับอุปสรรค จุดอ่อนกับโอกาส และจุดอ่อนกับอุปสรรค ได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์ SO เป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกซึ่งเกิดจากการนำจุดแข็งและโอกาสมาพิจารณาร่วมกันเพื่อใช้ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้น 2) ยุทธศาสตร์ ST เป็นยุทธศาสตร์เชิงป้องกันซึ่งเกิดจากการนำจุดแข็งและอุปสรรคมาพิจารณาร่วมกัน ทั้งนี้เนื่องจากการที่มีจุดแข็งแต่ยังมีอุปสรรคซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่ควบคุมไม่ได้เป็นข้อจำกัด 3) ยุทธศาสตร์ WO – เป็นยุทธศาสตร์เชิงแก้ไขเกิดจากการนำจุดอ่อนและโอกาสมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อนำประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นมาใช้แก้ไขจุดอ่อนที่มีอยู่และ 4) ยุทธศาสตร์ WT – เป็นยุทธศาสตร์เชิงรับเกิดจากการนำจุดอ่อนและอุปสรรคมาพิจารณาร่วมกัน กรณีที่จะต้องประสบกับจุดอ่อนที่มีอยู่ร่วมกับอุปสรรคจากปัจจัยภายนอกซึ่งไม่สามารถควบคุมได้ เป็นการพยายามลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงอุปสรรค ต่อจากนั้นให้ดำเนินการกำหนดวิสัยทัศน์ (vision) พันธกิจ (mission) เป้าหมาย (goal) ประเด็นยุทธศาสตร์ (strategy issue) ยุทธศาสตร์รอง (tactic) ตามลำดับ

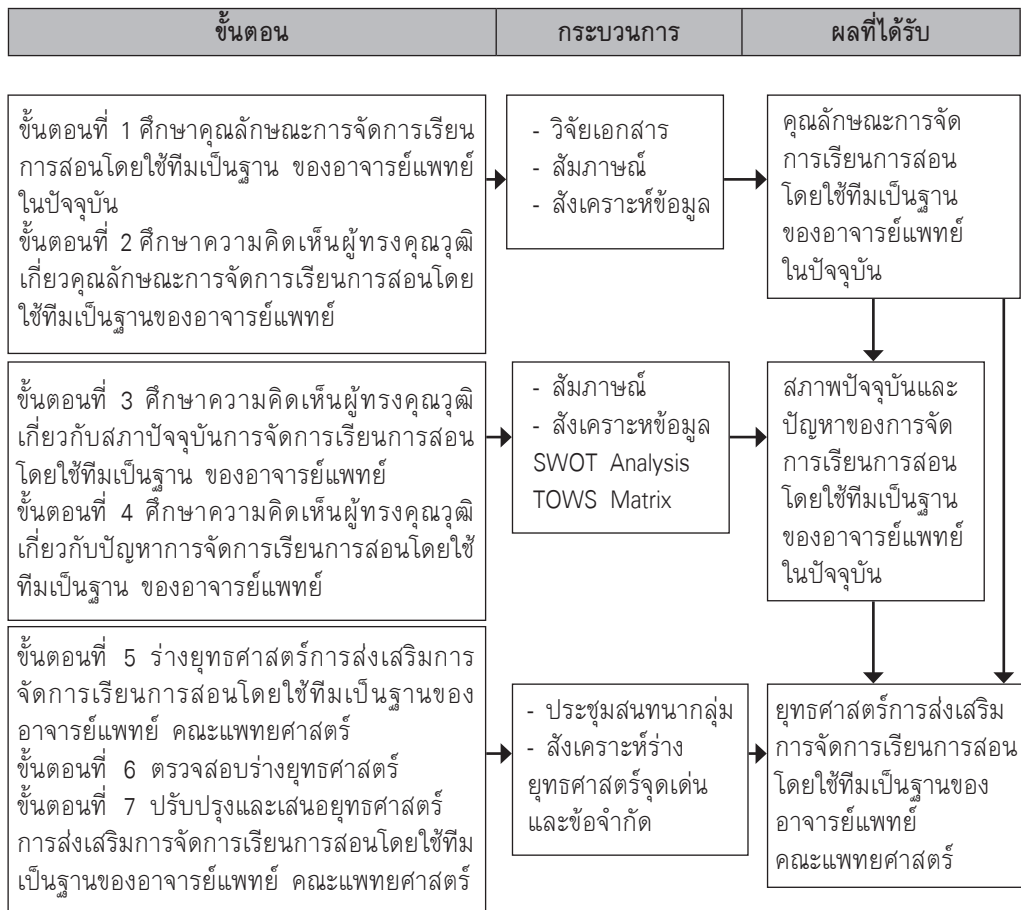

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐาน คณะแพทยศาสตร์ พบว่าตัวแปรที่ศึกษามีองค์ประกอบที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐาน 5 ด้าน ตามกรอบการวิจัย ตามภาพที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบ คณะแพทยศาสตร์ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์สังเคราะห์ แล้วนำไปกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าประสงค์ ต่อจากนั้นนำไปกำหนดเป็นยุทธศาสตร์เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยรวม 7 ขั้นตอน ดังแสดงในภาพประกอบที่ 2

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 7 ขั้นตอน

จากภาพที่ 2 สามารถอธิบายได้ว่า 1) ผู้วิจัยศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์คุณลักษณะของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานจากเอกสาร งานวิจัยและการสัมภาษณ์ผู้บริหารคณะแพทย์ อาจารย์ แพทย์ คณะแพทยศาสตร์ และสังเกตการเรียนรู้ของนักศึกษาแพทย์ 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐาน คณะแพทยศาสตร์ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคืออาจารย์ แพทย์ จากคณะแพทยศาสตร์ เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ พัฒนาเครื่องมือโดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในการสร้างเครื่องมือตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาและด้านสถิติจำนวน 5 คน แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ผู้ให้ข้อมูลคือ อาจารย์แพทย์ คณะแพทยศาสตร์ และนักศึกษาแพทย์ที่การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐาน จำนวน 5 มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis) ต่อจากนั้นสังเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธี TOWS Matrix ต่อจากนั้นนำข้อมูลมาย่างยุทธศาสตร์การส่งเสริม การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐาน คณะแพทยศาสตร์ แล้วนำเสนอขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ต่อจากนั้นดำเนินการจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยใช้ผู้ทรง คุณวุฒิด้านการศึกษา ด้านการแพทย์และด้านยุทธศาสตร์จำนวน 9 ท่าน แล้วนำข้อเสนอแนะจากผู้ทรง คุณวุฒิมาปรับปรุงเป็นยุทธศาสตร์และนำเสนอยุทธศาสตร์ที่สมบูรณ์ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

คุณลักษณะการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐาน คณะแพทยศาสตร์ในปัจจุบัน จากการวิจัยพบว่า มีองค์ประกอบ 5 ด้านคือ 1) ด้านหลักสูตร เป็นหลักสูตรที่เหมาะสมกับชั้นเรียนขนาดใหญ่ที่มีนักศึกษาจำนวนมาก 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเชิงรุก 3) ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นการเรียนรู้ที่นำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการกระบวนการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนโดยผ่านเครือข่ายออนไลน์ 4) ด้านการวิจัยการเรียนการสอน ส่วนใหญ่เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับกลยุทธ์การออกแบบการเรียนรู้เชิงรุก และ 5) ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน พบว่ามีการประเมินรายบุคคล การประเมินโดยใช้แบบประเมินผลงานและการประเมินโดยเพื่อน

สภาพการเรียนการสอนปัจจุบัน จากการวิจัย พบว่า 1) เน้นการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม และจริยธรรมตามมาตรฐานวิชาชีพ คำนึงถึงประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์และส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การทำงานเป็นทีม ความใฝ่รู้และความรับผิดชอบ 2) มีรูปแบบการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน และเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 3) ส่งเสริมให้อาจารย์แพทย์นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างทั่วถึงทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติมีระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย ช่วยให้ค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง 4) เน้นความสำคัญต่องานวิจัย ส่งเสริมและสนับสนุนวิจัยให้กับนักศึกษาแพทย์และอาจารย์แพทย์ และ 5) เน้นการประเมินผลการเรียนรู้แบบ outcome-based กำหนดให้มีการพัฒนาการวัดและประเมินผล ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและการปฏิบัติ

ปัญหาการเรียนการสอน พบว่า 1) อาจารย์แพทย์จำนวนจำกัดและมีภาระงานมากจึงไม่สะดวกในการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐาน 2) ห้องเรียนของนักศึกษาแพทย์คับแคบจึงเป็นอุปสรรคของการประกอบกิจกรรมกลุ่มในการเรียนรู้แบบทีมเป็นฐาน 3) นักศึกษาแพทย์ต้องมีการเรียนรู้ด้วยตนเองก่อนเข้าชั้นเรียนและการมีปฏิสัมพันธ์ ของสมาชิกในกลุ่ม แต่ในทางปฏิบัตินักศึกษาแพทย์ส่วนหนึ่งศึกษาบทเรียนด้วยตนเองมาน้อย 4) นักศึกษาแพทย์มีภารกิจในการเรียนหลายวิชาและมีการปฏิบัติภาคปฏิบัติในห้องปฏิบัติการจำนวนมากนอกจากนี้ยังต้องติดตามอาจารย์แพทย์ไปศึกษากรณีศึกษาในโรงพยาบาล 5) อาจารย์แพทย์มีการค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้โดยใช้ทีมเป็นฐานแต่มีจำนวนน้อย 6) มีการพัฒนาสื่อที่มีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ทุกด้าน และปรับปรุงให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงแต่ทำได้ในระดับปานกลางเท่านั้น ไม่เอื้อต่อการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐาน และ 7) การประเมินผลการดำเนินการตามแผนปฏิบัติเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานไม่ต่อเนื่อง

ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐาน คณะแพทยศาสตร์ จากการวิเคราะห์และ สังเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคและนำผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์มาจัดทำตาราง TOWS Matrix จากการวิจัย พบว่าได้ยุทธศาสตร์หลัก 4 ยุทธศาสตร์ และยุทธศาสตร์รอง 14 ยุทธศาสตร์ โดยกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ มาตรการ และแนวทางปฏิบัติ ดังรายละเอียดดังนี้

วิสัยทัศน์

คณะแพทยศาสตร์ มุ่งส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานด้วยสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีการวิจัย และสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล

พันธกิจ

1. ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐาน
2. ส่งเสริมและแสวงหาเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
3. ส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานผลิตผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่มีคุณภาพ การวิจัยโดยการสร้างเครือข่าย
4. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานทั้งภายในและภายนอกคณะแพทยศาสตร์

เป้าประสงค์

1. คณะแพทยศาสตร์ เป็นคณะที่มีจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานตามหลักการที่ถูกต้องและเหมาะสมกับบริบทของสาขาวิชาชีพอย่างมีคุณภาพ
2. คณะแพทยศาสตร์นำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน การเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้และการประเมินผล โดยใช้ทีมเป็นฐาน ของนักศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต
3. คณะแพทยศาสตร์พัฒนาระบบและกลไกการสร้างเสริมการมีส่วนร่วมการวิจัยผ่านกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน
4. คณะแพทยศาสตร์มีการบริหารจัดการเครือข่ายการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน

ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์หลักที่ 1 พัฒนาและปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาแพทย์ เน้นการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานเพื่อสร้างเสริมคุณภาพนักศึกษาแพทย์ตามมาตรฐานสากล

ยุทธศาสตร์รองที่ 1.1 พัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานในทุกสาขาวิชาของหลักสูตรแพทยศาสตร

ยุทธศาสตร์รองที่ 1.2 พัฒนาทักษะการบริหารและการดูแลผู้ป่วยด้วยการฝึกปฏิบัติการทำงานเป็นทีม

ยุทธศาสตร์รองที่ 1.3 ส่งเสริมการเรียนการสอนให้นักศึกษาแพทย์ได้ฝึกปฏิบัติร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์รองที่ 1.4 พัฒนาศักยภาพให้มีศักยภาพและความรู้ความสามารถในปฏิบัติงานด้านคลินิก

ยุทธศาสตร์หลักที่ 2 เร่งรัดและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนและการประเมินผลโดยใช้ทีมเป็นฐาน ของนักศึกษาแพทย์

ยุทธศาสตร์รองที่ 2.1 พัฒนาด้านสื่อและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน

ยุทธศาสตร์รองที่ 2.2 พัฒนาระบบหลักสูตรที่ถ่ายทอดผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-curriculum)

ยุทธศาสตร์รองที่ 2.3 ส่งเสริมการจัดการจัดทำและพัฒนาห้องเรียนอัจฉริยะ (smart classroom)

ยุทธศาสตร์รองที่ 2.4 พัฒนาระบบการประเมินผล (e-assessment และ e-portfolio)

ยุทธศาสตร์รองที่ 2.5 พัฒนาระบบการแลกเปลี่ยนการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางด้านดิจิทัล ใช้เว็บเพจที่เรียกว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC)

ยุทธศาสตร์หลักที่ 3 พัฒนาระบบและกลไกการสร้างเสริมการมีส่วนร่วมการวิจัยโดยใช้ทีมเป็นฐาน

ยุทธศาสตร์รองที่ 3.1 ส่งเสริมให้นักศึกษาแพทย์และอาจารย์มีส่วนร่วมในการพัฒนางานวิจัยที่เกิดจากการกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐาน

ยุทธศาสตร์รองที่ 3.2 เร่งรัดกำหนดเงื่อนไขให้อาจารย์แพทย์ทุกคนต้องมียานวิจัยการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานอย่างน้อยปีละ 1 เรื่อง

ยุทธศาสตร์รองที่ 3.3 พัฒนาศูนย์การเรียนรู้และการให้บริการทางวิชาการด้านการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐาน

ยุทธศาสตร์รองที่ 3.4 พัฒนาระเบียบวิธีการมอบรางวัลกับอาจารย์แพทย์ที่มีผลงานด้านการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐาน

ยุทธศาสตร์หลักที่ 4 ส่งเสริมการบริหารจัดการเครือข่ายการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐานในคณะแพทยศาสตร์

ยุทธศาสตร์รองที่ 4.1 ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานทั้งภายในและระหว่างคณะแพทยศาสตร์

ยุทธศาสตร์รองที่ 4.2 ส่งเสริมการบริหารจัดการเครือข่ายความร่วมมือการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานทั้งภายในและระหว่างคณะแพทยศาสตร์

มาตรการและแนวทางปฏิบัติของ 4 ยุทธศาสตร์หลัก

ยุทธศาสตร์หลักที่ 1 ควรมีมาตรการและแนวทางในการกำหนดมาตรฐานการเรียนการสอน โดยใช้ทีมเป็นฐานในทุกสาขาวิชา ของหลักสูตรแพทยศาสตร์ ของหลักสูตรแพทยศาสตร์ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาแพทย์ให้มีความรู้ความสามารถด้านการทำงานเป็นทีม กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ของนักศึกษาแพทย์ให้มีอัตลักษณ์ทางการแพทย์ และบูรณาการแนวทางปฏิบัติด้านคลินิกในหลักสูตรทุกรายวิชา ทั้งนี้คณะแพทยศาสตร์ ต้องเสริมสร้างศักยภาพอาจารย์แพทย์ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐาน จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทักษะการบริหารและการดูแลผู้ป่วยระหว่างนักศึกษาแพทย์ เสริมสร้างทักษะการปฏิบัติการวินิจฉัยโรคและการรักษาโรคของนักศึกษาแพทย์ให้เชี่ยวชาญและถูกต้องรวมทั้งต้องสร้างหลักสูตรการเรียนการสอนเน้นให้นักศึกษาแพทย์มีทักษะปฏิบัติด้านคลินิกสอดคล้องกับความต้องการของบริบทไทย

ยุทธศาสตร์หลักที่ 2 คณะแพทยศาสตร์ต้องสร้างสรรคณวัตกรรมทางการศึกษาใช้ประกอบการเรียนการสอน บูรณาการหลักสูตรผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-curriculum) มุ่งเน้นบริหารจัดการห้องเรียนอัจฉริยะ (smart classroom) มุ่งเน้นบริหารจัดการระบบการประเมินผลการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาจารย์แพทย์และนักศึกษาแพทย์ระหว่างมหาวิทยาลัยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทางด้านดิจิทัล ใช้เว็บเพจที่เรียกว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) ทั้งนี้ต้องจัดทำแผนพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาใช้ประกอบการเรียนการสอน สร้างนวัตกรรมหลักสูตรอิเล็กทรอนิกส์ (e-curriculum) นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาบูรณาการให้เกิดประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอนของคณะแพทยศาสตร์ จัดทำระบบการประเมินผลการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งปลูกฝังความเป็นกัลยาณมิตรทางวิชาชีพแพทย์ระหว่างสถาบันทั้งอาจารย์แพทย์และนักศึกษาแพทย์

ยุทธศาสตร์หลักที่ 3 คณะแพทยศาสตร์บูรณาการความร่วมมือการวิจัยทางการแพทย์ระหว่างอาจารย์แพทย์และนักศึกษาแพทย์ พัฒนาแนวทางและระเบียบวิธีการทางการวิจัยของอาจารย์แพทย์และนักศึกษาแพทย์ ส่งเสริมและสนับสนุนศูนย์การเรียนรู้ให้มีศักยภาพในการให้บริการกับอาจารย์แพทย์และนักศึกษาแพทย์ และส่งเสริมส่งเสริมและสนับสนุนให้มีองค์การภายในเพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์แพทย์ ทั้งนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่คณะแพทยศาสตร์ต้องสร้างองค์การวิจัยภายในคณะแพทยศาสตร์ จัดทำแผนพัฒนางานวิจัยของคณะแพทยศาสตร์ สร้างความเข้มแข็งทางวิชาการให้กับศูนย์การเรียนรู้เพื่อรองรับการใช้งานวิจัยของอาจารย์แพทย์และจัดทำแผนพัฒนาระเบียบวิธีการและขั้นตอนการมอบรางวัลกับอาจารย์แพทย์

ยุทธศาสตร์หลักที่ 4 คณะแพทยศาสตร์ต้องบูรณาการความร่วมมือทางวิชาการและการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานระหว่างมหาวิทยาลัย โดยสร้างเครือข่ายทางวิชาการและการวิจัยระหว่างมหาวิทยาลัยของคณะแพทยศาสตร์/องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนให้สอดคล้องกับแนวทางการของคณะแพทยศาสตร์

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานของคณะแพทยศาสตร์ อภิปรายผลได้ดังนี้

คุณลักษณะการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐานของคณะแพทยศาสตร์ในปัจจุบัน พบว่า มี 5 ด้าน คือ 1) เป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งการร่วมมือกันในการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ มีการทำงานร่วมกันเป็นทีม 2) พัฒนาความสามารถด้านการคิด และการแก้ปัญหา และเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานเป็นทีม 3) เป็นการเรียนการสอนที่ผลิตบัณฑิตแพทย์มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมตามมาตรฐานวิชาชีพมุ่งเน้นความคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสารและทักษะปฏิบัติผลการวิจัยนี้เป็นข้อยืนยันได้ว่าการเรียนการสอนที่เหมาะสมของคณะแพทยศาสตร์ที่เป็นการเรียนรู้เชิงรุกคือการเรียนการสอนโดย

ใช้ทีมเป็นฐานตั้งที่อาณภาพ เลชะกุล (2550) ได้กล่าวว่าการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักศึกษาแพทย์ปฏิบัติ เป็นการเสริมสร้างพัฒนาทักษะความคิดวิเคราะห์ได้อย่างมีวิจารณญาณ สามารถแสวงหาเหตุผลด้วยตนเอง และบูรณาการความรู้ใหม่ที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นยังช่วยให้ผู้เรียน สามารถทำงานและสื่อสารกับผู้อื่นในการทำกิจกรรมร่วมกัน จึงนับเป็นการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนที่นำศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งเช่นกัน

สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐาน พบว่า ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการวิจัยการจัดการเรียนการสอนและด้านการประเมินผล ผลการวิจัยสอดคล้องกับสำนักวิจัยและพัฒนาศึกษา (2559, 105-107) ที่ว่า แนวทางในการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในด้าน การเรียนการสอนควรพัฒนาให้ครอบคลุมในเรื่องต่างๆ ดังนี้ 1) ด้านหลักสูตร ต้องมีความหลากหลายและทันสมัยและมีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับสถานการณ์ 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน ต้องยึดผู้เรียนเป็นหลักโดยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้โดยคณาจารย์ หรือผู้สอนควรทำ หน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาเต็มตามศักยภาพ 3) ด้านนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน 4) ด้านการประเมินและวัดผลการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพิจารณาจากความประพฤติ การสังเกต พฤติกรรม การร่วมกิจกรรม ควบคู่กับการทดสอบตามความเหมาะสมคือมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและ 5) ด้านการลงทุนเพื่อการวิจัย สร้างองค์ความรู้และเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการพัฒนาวัตรกรรมการเรียนการสอนและสอดคล้องกับ Michaelsen, Davidson & Major (2014, p.19-22) ที่กล่าวว่า การประเมินผลเป็นกระบวนการสำคัญที่มีส่วนเสริมสร้างความสำเร็จให้กับผู้เรียน และเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอน กระบวนการสอนและการประเมินผลจำเป็นต้องมีลักษณะที่สอดคล้องกัน การประเมินผลจะเป็นกระบวนการที่ช่วยให้อาจารย์ได้ข้อมูลที่จะนำไปใช้ประโยชน์ ในการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอน

ปัญหาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐาน พบว่ามี 7 ประการคือ 1) อาจารย์แพทย์จำนวนจำกัดและมีภาระงานมาก 2) ห้องเรียนของนักศึกษาแพทย์คับแคบ 3) นักศึกษาแพทย์เรียนรู้ด้วยตนเองก่อนเข้าชั้นเรียนน้อย 4) นักศึกษาแพทย์มีภารกิจในการเรียนหลายวิชาและมีการฝึกภาคปฏิบัติในห้องปฏิบัติมาก 5) อาจารย์แพทย์มีการค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้โดยใช้ทีมเป็นฐานน้อย 6) มีการพัฒนาสื่อที่มีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ทุกด้านและปรับปรุงให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงแต่ทำได้ในระดับปานกลางเท่านั้น ไม่เอื้อต่อการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานและ 7) การประเมินผลการดำเนินการตามแผนปฏิบัติเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานไม่ต่อเนื่อง ปัญหาทั้ง 7 ประการดังกล่าวสามารถอภิปรายผลตามสิ่งที่ค้นพบจากงานวิจัยนี้ได้ ดังนี้คือคณะแพทยศาสตร์ ควรเพิ่มอาจารย์แพทย์ให้มีจำนวนเพียงพอกับนักศึกษาแพทย์หรืออาจมีการร่วมมือแลกเปลี่ยนอาจารย์แพทย์ระหว่างสถาบันจะช่วยให้อาจารย์จากสถาบันอื่นที่มีอาจารย์แพทย์มากมาช่วยเหลือได้ทางหนึ่ง คณะแพทยศาสตร์ต้องขยายพื้นที่และห้องเรียนของคณะให้กว้างขวางใหญ่ขึ้นให้อื้ออำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น คณะแพทยศาสตร์ควรจัดทำแผนงานเวลาในการเรียนการสอนและการฝึกงานที่เป็นระบบครอบคลุมทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติไว้เป็นรายลักษณะอักษรเพื่อเป็นแนวปฏิบัติของอาจารย์แพทย์และนักศึกษาที่ทุกคนทราบล่วงหน้าจะช่วยลดการซ้ำซ้อนในการแบ่งเวลาที่จะใช้ในการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานทั้งนี้จะส่งผลไปยังนักศึกษาที่มีเวลาในการเตรียมตัวแบ่งเวลามาศึกษาบทเรียนล่วงหน้าก่อนเข้าชั้นเรียนโดยใช้ทีมเป็นฐาน กรณีที่อาจารย์แพทย์มีการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้โดยใช้ทีมเป็นฐานน้อยคณะแพทยศาสตร์ต้องหามาตรการหรือกำหนดเงื่อนไขการปฏิบัติด้านการวิจัยนี้ให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น อาจจัดตั้งหน่วยงานมีคณะกรรมการเข้ามาควบคุมการดำเนินการวิจัยอย่างเคร่งครัดโดยกำหนดว่าอาจารย์แพทย์แต่ละท่านต้องทำวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้โดยใช้ทีมเป็นฐานอย่างน้อย 1 ผลงานวิจัยต่อภาคการศึกษาหรือ 1 ปีการศึกษา ในด้านสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาต้องดำเนินการพัฒนาอย่างเร่งด่วนโดยการจัดหาให้เพียงพอแก่ความต้องการของนักศึกษาและอาจารย์แพทย์เพื่อให้ทันต่อ

การเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน ส่วนการประเมินผลการเรียน ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานมากยิ่งขึ้น

การกำหนดยุทธศาสตร์ ได้ 4 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย พัฒนาและปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนาระบบและกลไกการสร้างเสริมการมีส่วนร่วมการวิจัยและส่งเสริมการบริหารจัดการเครือข่ายการเรียนรู้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้สามารถอภิปรายได้ว่าการพัฒนาคณะแพทยศาสตร์ต้องมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็งให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่ ส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย โดยเฉพาะสังคมของการเป็นวัตถุนิยม สังคมที่เน้นคุณภาพการศึกษา จึงจำเป็นต้องสร้างคุณภาพบัณฑิตที่มีความรอบรู้ทั้งองค์ความรู้ ทักษะการสื่อสาร และคุณธรรมจริยธรรม ฉะนั้นคณะแพทยศาสตร์จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรทางการแพทย์ ทั้งพัฒนาอาจารย์แพทย์ให้เป็นมืออาชีพ และนักศึกษาแพทย์ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญมืออาชีพ ให้ เป็นที่ยอมรับของสังคม บุคลากรมีสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจ ทั้งนี้โดยอาศัยการบริหารจัดการ องค์กรและพัฒนาองค์กรให้เข้มแข็ง จัดการศึกษาให้ได้มาตรฐาน บัณฑิตแพทย์มีคุณภาพ สร้างและ เผยแพร่องค์ความรู้และวิจัยด้านสุขภาพ แพทยศาสตร์ศึกษา และเวชศาสตร์เขตเมือง ให้บริการสุขภาพแก่ประชาชนอย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐานและปลอดภัย และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ท้องถิ่น และสร้างชุมชนเข้มแข็ง

สรุป

จากผลวิจัยนี้ พบว่า ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานของ คณะแพทยศาสตร์มี 4 ยุทธศาสตร์ คือ ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการมีส่วนร่วมการวิจัยและด้านเครือข่ายการเรียนรู้ ยุทธศาสตร์รอง มาตรการและแนวการปฏิบัติที่ส่งเสริมสนับสนุน และแก้ไขปัญหาอุปสรรคไปพร้อมๆ กันไม่สามารถแยกการดำเนินการจากกันโดยเด็ดขาดเนื่องจากการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย ต้องมีทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่เชื่อมโยงกัน ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนต้องช่วยกันบูรณาการการแก้ปัญหา ส่งเสริมและสนับสนุนในแต่ละด้านไปพร้อมๆ กัน

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

1. คณะแพทยศาสตร์ ควรกำหนดนโยบายส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐาน ให้อาจารย์แพทย์ทุกคนนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกรายวิชา
2. คณะแพทยศาสตร์ ควรกำหนดนโยบายให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ควบคุมการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์แพทย์ จัดให้มีการประชุมปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมให้อาจารย์แพทย์ดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานอย่างเป็นรูปธรรม ต่อเนื่องและจริงจัง
3. คณะแพทยศาสตร์ ควรกำหนดนโยบายการพัฒนาศักยภาพอาจารย์แพทย์ในการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานอย่างเป็นระบบและมีทุนการวิจัยที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานของอาจารย์แพทย์อย่างเพียงพอ

บรรณานุกรม

- ณัฐพล ลีลาพัฒนานันท์. (2555). กลยุทธ์คืออะไร. สืบค้น 20 ธันวาคม 2558, จาก [http:// www.Boc.dip.go.th/index.php? Option=com _content &view=article&id=344&Itemid=14](http://www.Boc.dip.go.th/index.php? Option=com _content &view=article&id=344&Itemid=14).
- วิทยาลัยพยาบาลสมเด็จพระบรมราชชนนี. (2559). *การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐาน*. (เอกสารประกอบการสอน คณะพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสมเด็จพระบรมราชชนนี). กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยพยาบาลสมเด็จพระบรมราชชนนี.
- ล้นหลาม เมืองมัลย์. (2560). *แบบฟอร์มการเขียนแบบถอดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการเรียนการสอน*. (เอกสารประกอบการสอน คณะเทคนิคการแพทย์). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา. (2559). *ทิศทางและโจทย์วิจัยของการศึกษาไทยเพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด
- อนุภาพ เลเชกุล. (2550). *การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning)*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Huang, C. K., & Lin, C. Y. (2017). Flipping Business Education: Transformative Use of Team-Based Learning in Human Resource Management Classrooms. *Educational Technology & amp; Society*, 20(1), 323–336.
- Michaelsen, L. K . (2004). Getting started with team learning. In: Michaelsen L. K, Knight, A. B. Fink L.D. (editors). *Team-Based learning, A Transformative use of small group in college teaching*. Sterling VA: Stylus Publishing;
- Michaelsen, L.K., Davidson, N. & Major, C. (2014). Team Based Learning Practices and Principles in Comparison with Cooperative Learning and Problem Based Learning. *Journal of Excellence in College Teaching*, 25(4) p. 19-22.